

กระดานข่าวงานวิจัยใช้ได้จริง :

พืชอาหาร พืชสมุนไพร

แตงกวา หรือ แตงร้าน

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cucumis sativus* L.

ชื่อวงศ์ CUCURBITACEAE

ชื่อท้องถิ่นอื่น แตงขี้ แตงร้าน แตงขี้ไก่

แตงขี้ควาย (ภาคเหนือ) แตงฮัม แตงเหิน (เชียงใหม่)

แตงปี แตงยวง (แม่ฮ่องสอน) ตาเสาะ (เขมร) อึ่งกาย (จีน)

แตงกวาเป็นพืชล้มลุกประเภทผลไม้ แต่คนมักจะเข้าใจว่าเป็นพืชประเภทผัก (ผลไม้เป็นส่วนย่อยของผัก) และจัดว่าอยู่ในกลุ่มของสมุนไพรไทย

ลักษณะเป็นเถาไม้เลื้อย ที่อายุไม่ยืน (ประมาณ 1 ปี) เป็นพืชที่มีรากแก้ว แตกแขนงเป็นจำนวนมาก รากสามารถแผ่ทางด้านกว้างและหยั่งลึกได้มากถึง 1 เมตร

ลำต้นเป็นเถา ลักษณะเหลี่ยมและมีขนขึ้นปกคลุมทั่วไป มีข้อยาว 10 ถึง 20 เซนติเมตร มีหนดเกาะบริเวณข้อโดยส่วนปลายของหนดไม่มีการแตกแขนง

ใบเป็นใบเดี่ยวทรงสามเหลี่ยม มีมุม 3 – 5 มุม ใบเว้าเข้า มีก้านใบยาว 5 – 15 เซนติเมตร ลักษณะหยาบและมีขน เมื่อใบมีขนาดใหญ่จะมีเส้นใบประมาณ 5 – 7 เส้น

ดอกจะแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ดอกตัวผู้ และดอกตัวเมีย ดอกตัวผู้จะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มๆ ละประมาณ 3-5 ดอก จุดสังเกตจะอยู่ตรงเกสรที่ยื่นออกมาทางหน้าดอกเล็กน้อยและไม่มีลูกเล็กๆ ติดอยู่ที่โคนดอก ส่วนดอกเพศเมียจะเป็นดอกเดี่ยว กลีบเลี้ยงสีเขียว และกลีบดอกสีเหลืองโดยปกติแล้วกลีบเลี้ยงและกลีบดอก จะมีอย่างละประมาณ 5 กลีบและจะมีรังไข่ (ลูกเล็กๆ ติดอยู่ที่โคนดอก) ให้เห็นอย่างชัดเจน

ผลของแตงกวาจะยาวเป็นทรงกระบอกที่ด้านปลายเล็กกว่าตรงโคน ความยาวโดยรวมของผลพบได้ตั้งแต่ 5 – 60 เซนติเมตร ที่แกนกลางด้านในของผลประกอบด้วยเมล็ดอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งตอนที่ผลยังอ่อนอยู่จะมีหนามขนาดเล็กเห็นได้ชัด ทั้งหนามสีดำและสีขาว โดยถ้าหนามเป็นสีดำ มักจะเก็บได้เพียง 3-4 วัน หลังจากเก็บเกี่ยว แต่ถ้าหนามเป็นสีขาวจะเก็บไว้ได้นาน ถึง 7 วัน ซึ่งผลของแตงกวาไม่เหมาะที่จะให้อยู่ติดดินเพราะจะทำให้เสียงาน ดังนั้นหากปลูกในเชิงเศรษฐกิจ จึงมักจะให้สูงขึ้นไปบนนั่งร้านหรือปลูกบนไม้ค้ำต่างๆ ผลที่นำมาใช้รับประทานส่วนใหญ่จะเป็นผลอ่อนสีเขียว หากสุกมากจนมีสีเหลืองจะมีรสเปรี้ยวและขม

กลุ่มวิจัยพฤกษศาสตร์และพืชภัณฑ์พืช
สำนักคุ้มครองพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร
รายสัปดาห์ที่ ๒
ประจำเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๓

